

Яна Бондарук

Уманський державний педагогічний університет

(Умань, Україна)

УПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНИХ ІДЕЙ ДОСВІДУ США В СИСТЕМУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ В УКРАЇНІ

Неперервна освіта та особистісно орієнтований підхід до навчання є запорукою успішного й ефективного навчального процесу на всіх його етапах. Нині провідні вчені й науковці України розробляють багато додаткової літератури (посібники, рекомендації, комп'ютерні програми) для студентів і вчителів, ураховуючи новітні освітні ідеї, позитивний досвід інших країн.

Вважаємо, що поєднання досвіду США із вітчизняними дослідженнями у сфері післядипломної педагогічної освіти сприятиме розвитку й удосконаленню організації навчального процесу в системі підвищення кваліфікації вчителів в Україні, інтеграції вітчизняної післядипломної педагогічної освіти у світовий освітній простір.

На нашу думку, джерелами інноваційних освітніх ідей, які впливають на розвиток сучасної системи післядипломної педагогічної освіти в Україні стали активна міжнародна співпраця інститутів післядипломної педагогічної освіти із навчальними закладами інших країн, яка проявляється у формі організації міжнародних проектів, фондів, програм професійного розвитку. Винятково важливим для України є співпраця із різними освітніми організаціями і закладами США, які демонструють кращі зразки організації якісного професійного розвитку педагогів, який має відповідати всім вимогам розвитку суспільства в XXI ст. Крім того, вивчення досвіду співпраці дозволяє обрати оптимальні шляхи подальшої взаємодії в системі післядипломної педагогічної освіти між країнами [4, с. 25–31].

Прикладом такої співпраці може бути освітній проект США «Корпус миру», який було започатковано ще в 1992 р. як спільна діяльність освітян-

волонтерів США і педагогів загальноосвітніх і вищих навчальних закладів, спрямована на розвиток різних освітніх сфер: викладання англійської мови, як іноземної, розвиток суспільства і молоді.

У рамках зазначеного проекту розробляються нові підходи до вивчення англійської мови у школах і вищих навчальних закладах. Позитивним у такій спільній діяльності є і те, що вчителі англійської мови вдосконалюють мовні й мовленнєві знання та вміння, впроваджують нові методики викладання предмета, розширюють світогляд, що позитивно позначається на засвоєнні учнями навчального матеріалу [5].

Американські ради з міжнародної освіти та Американська рада зі співробітництва в галузі освіти та вивчення мов також співпрацюють з інститутами післядипломної педагогічної освіти в Україні в галузі впровадження освітніх програм і навчальних курсів. Мета такої спільної діяльності полягає в удосконаленні знань вчителів із англійської мови, вивченні особливостей американської культури, історії, способу життя та популяризації кращих зразків педагогічного досвіду США в Україні[2].

Найбільш популярними програмами для вчителів, що розробляються спільно із вищезазначеною організацією, є літня програма обміну для вчителів, програма стипендій Фулбрайт, відкритий конкурс для вчених у галузі гуманітарних і суспільних наук [1].

Досвід співпраці із окремими школами та університетами США також сприяє підвищенню професійного рівня вітчизняних освітян, удосконаленню окремих галузей освіти. Так, особливе значення має вивчення досвіду роботи закордонних колег у галузі спеціальної й інклюзивної освіти, вітчизняний розвиток якої перебуває на початковій стадії. Організація заходів, які проходять у формі майстер-класів, презентацій начальних програм, доповідей, спрямована на обмін інформацією щодо цілей і змісту інклюзивної освіти в обох країнах, обговорення особливостей навчання школярів із психофізичними порушеннями та особливостей функціонування спеціального класу в інклюзивній школі США,

вивчення індивідуальних навчальних програм інклюзивної освіти і впровадження досвіду США в освітню сферу України [3].

Крім того, отримані у процесі нашого дослідження результати дають можливість сформулювати окремі рекомендації щодо вдосконалення професійного розвитку вчителів у вітчизняній системі післядипломної педагогічної освіти:

- розроблення загальних державних стандартів професійного розвитку вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти України. Це сприятиме чіткому визначенню завдань і функцій післядипломної освіти, зменшенню формальності атестації та переміщенню акценту на вдосконалення навчального процесу в системі підвищення кваліфікації вчителів відповідно до траєкторії розвитку освітньої сфери та суспільства загалом. Саме досвід США в розробленні й утвердженні таких стандартів є найбільш цінним, оскільки в цій країні вчитель набуває нової ролі – дослідника, який уміє аналізувати навчальну діяльність; організатора навчального процесу; активного комунікатора, який може продуктивно співпрацювати і взаємодіяти з іншими колегами;

- надання вчителям автономії у виборі форм навчання і навчального навантаження, визначенні напрямів професійного вдосконалення у процесі підвищення кваліфікації відповідно до індивідуальних особливостей, економічних і територіальних можливостей регіону країни, де працює педагог. Як засвідчує позитивний досвід США в організації вищезазначеної моделі професійного вдосконалення вчителів – за таких умов учитель перетворюється на дослідника й інноватора педагогічної практики, розвиває вміння самоаналізу й критичного мислення, що є важливими елементами ефективного навчання.

- обов'язковий професійний розвиток у сфері інклюзивної та спеціальної освіти, вивчення історії і культури України та окремих регіонів, де працює вчитель сприяє вдосконаленню знань учителів із національної психології, розширює їх світогляд та ерудицію. Аналіз досвіду США в цій сфері засвідчив, що знання й уміння вчителів працювати з дітьми з певними фізичними і

психологічними відхиленнями, знання історії країни й окремих штатів позитивно позначається на якості навчання учнів.

– розроблення програм підтримки вчителів-початківців на державному рівні та впровадження професійних навчальних спільнот для вчителів як нових моделей організації професійного розвитку вчителів у системі підвищення кваліфікації в Україні.

Таким чином, вивчення кращих зразків педагогічного досвіду США через участь освітян у різноманітних програмах обміну досвідом, стажування, проведення семінарів, конференцій, тренінгів спільно із американськими колегами; організація освітніх програм і навчальних курсів для вчителів на основі вивченого досвіду – все це сприяє позитивному впровадженню кращих прогресивних освітніх ідей США у післядипломну педагогічну освіту України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Американська рада зі співробітництва в галузі освіти та вивчення мов (ACCELS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yellow.com.ua/company.aspx?c=5538>

2. Американські ради з міжнародної освіти : ACTR / ACCELS [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.americancouncils.org.ua/>

3. Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. Міжнародна діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ippo.org.ua/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=245&Itemid=280

4. Ichchenko G. France-Ukraine / G. Ichchenko // Le français – 2009. – No. 23 (175) – P. 25–31.

5. Peace Corps : Ukraine. Projects: Teaching English as Foreign Language [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine.peacecorps.gov/projects-education.php>.